

Ti si čist normalen je pomembna in posebna knjiga, sej gre za prvo knjižno izdajo izbora slovenskih rap komadov, kar pomeni, da se mojstri govornjene besede izkažejo tudi na papirju. Knjiga vsebuje 20 komadov, ki so večinoma izšli med letoma 2000 in 2010, obenem pa vključuje predstavnike, ki so bili na sceni dejavni že prej (recimo Klemen Klemen, Ali En in Ezy-G). Razvrstitev ni kronološka, ampak bolj tematska, kar v svoji osebni in iskreno spisani spremni besedi razdela urednik zbirke Aljoša Harlamov, že iz same vsebine knjige pa je takoj razvidno, da se je projekta (skupaj z ekipo) lotil večplastno in celostno.

Knjigo otvori uvodnik Marka Godnjavca (z vzdevkom Jizah DaFunk), ki se metodično sprehodi čez celotno zgodovino slovenskega rapa. Pregled vključuje tudi nekatere komade, ki se jih pri omembi slovenskega rapa ne spomniš čisto takoj, recimo *Včasih smučam hit* Jureta Koširja, navaja seznam zelo različnih izdanih plošč od devetdesetih pa do danes ter komentira posamezne pesmi v izboru. Posamezne komade prav po getovsko razmejujejo fotografije grafitov (delo srednješolcev Maje Aš in Mihe Lapajneta), na koncu knjige pa nas poleg spremne besede urednika čaka še kar nekaj dodatnega materiala. Zabaven in priročen je slovarček manj znanih besed (Tjaša Jakop), čisto za konec pa še pripis Alenke Veler, kjer piše več informacij o samem nastanku knjige, napotuje pa tudi na kvalitetne vire za bolj zainteresirane bralce, recimo na raperska dokumentarca (

Veš, poet, svoj dolg

in

V letu hip hopa

) in na fejsbuk.net, kjer so priročno zbrane povezave do 19 od 20 vseh komadov iz knjige – žal izostane komad

Gdo je ubil Rožleta

Pižame, ki se je izkazal za pretrd oreh tudi za youtube.

Pohvalno je, da od večine raperjev niso izbrani najbolj znani komadi (če jih nekaj naštejemo: *Who is the real Kekec*

ali pa

Sirni & mesni

Ali Ena,

Dihi z mano

Trkaja ali pa

Keš pičke

Klemna Klemna), edina taka izjema je komad

Od ljudi za ljudi

Murata in Josa. Tako spoznamo nekatere manj poslušane komade, zato je knjiga zanimiva tudi za večje ljubitelje slovenskega rapa. Hkrati v knjigi ni najbolj kontroverznih rap komadov, ki so sprožali polemike ob izidu (

Trnow I

Klemna Klemna ali pa

Stremetzsky

Ali Ena). Tudi o njih se je že preveč govorilo, sploh pa so bili praviloma izpostavljeni bolj zaradi škandaloznosti kot pa zaradi kvalitete. Geografska zastopanost, ki jo obljubi uvod, se izpolni, saj najdemo v knjigi poleg ljubljanskih štajerske (Ezy-G, 6 Pack Čukur, Toxsick), primorske (Valterap), prekmurske (Stekli psi), dolenske (N'Toko), posavske (Gero), gorenjske (Pižama) raperje. Žal ni v knjigi nobene raperke, kar obžaluje tudi Harlamov: »slovenskih raperk je malo, med njimi pa nisem našel besedila, ki bi ga lahko brez sramu uvrstil v knjigo.« Imata pa Klemen Klemen in N'Toko edina v knjigo uvrščena vsak po dva komada, sicer po enega starejšega in enega novejšega, a vseeno bi lahko več pomembnih in dobrih komadov, zato bi izpadlo bolj homogeno, če bi imel vsak samo enega, pa še kak več bi lahko prišel v poštev (recimo

V letu 00

Radyoya in Joseja, je pa seveda težko ugoditi čisto vsem okusom s samo 20 komadi).

Tudi na vsebinski ravni je knjiga realen pokazatelj tematik na slovenski rap sceni. Prevladujejo družbenokritični komadi, recimo *Čista vejst* Steklih psov, *Zig zig* N'Toka, *Smetana* Gera ipd., uvodni komad pa je kar avtoironičen

Reper

Slona in sadeža, ki se norčuje iz komercializacije rapa (»Če pa to zna čist vsaka budala, / sva rekla, pol bova pa tut midva to znala«), iz stereotipnih tem (ženske, droge, popivanje) in iz tega, da je večina najuspešnejših rap komadov v ljubljansčini. Zanimivo pa se scena skozi pričujoč izbor ne izkaže za zagrenjeno, saj jo prevevajo tudi mirnejši toni, vse od ljubezenskih (

Jzzinti

Nikolovskega,

Ljubezen

Klemna Klemna), družinskih (

Kar si mi

Doše), sploh pa kar nekaj komadov poziva k spravi, enakopravnosti in strpnosti, takšni so recimo

Razbijte stereotype

Trkaja in Adama Velića, Na senčni strani Koste, Od ljudi za ljudi ter Kratek stik N'Toka, iz refrena slednje si knjiga izposodi svoj naslov: »Ti si čist normalen, ne se bat. / Vse ljudi na tem svetu je strah, / sam noben si ne upa povedat na glas.«.

Težki pacienti iz naslova te kritike se tako ne izkažejo za res *težke*, ampak za raznolike in zabavne stvaritelje slovenske rap scene, ki posegajo po mnogoterih temah. Poleg preišljene zasnove in širokega pogleda na slovenski rap pa je Ti si čist normalen konec koncev odličen izgovor, da na plano privlečeš kasete, CDje ali pa da odpreš youtube in se prepustiš beatom. Res gre za prvo knjigo svoje vrste, a močno upam, da ne bo tudi zadnja.

Avtorica: Veronika Šoster

{fshare id=2943}